

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 1. oktobra 1884.

Obseg: R. Dolenceva sadna sušilnica. — Izkaz podeljenih premij v denarji in priznanskih diplom za kobile in žebice na Kranjskem za leto 1844. — Občni zbor senožeške podružnice c. k. kmetijske družbe. — Deželni zbor kranjski. — Nos (povest). — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

R. Dolenceva sadna sušilnica.

Sadje je letos skoraj po celi Kranjski tako dobro obrodilo, da se sme letošnja letina v tem oziru kot ena najboljših smatrati. O taki priliki mora biti sadjerejcu prva skrb, kako bogati pridelek kolikor le mogoče dobro v denar spraviti, da mu ta božji blagoslov tudi kaj zaleže. Znano je vsacemu, da ob prilikah, ko je obilo sadja za prodaj, ni moč povoljne cene sadju narediti; včasih pa še skoraj sploh ni mogoče svežega sadja prodati. V takih in enakih slučajih prisiljen je sadjerejec misliti na drugi način porabe svojega sadja. Tak način je, hranjenje sadja v tej ali oni obliki, ter ga prodati še le v ugodni priliki. Ako hočemo sadje hraniti za porabo v poznejšem času, moramo ga tako spremeniti, da se tudi obdrži ter da pridrži svojo vrednost. Eden izmed teh načinov sadje za hranenje sposobno storiti je sušenje. Suši se pa sadje na razne načine: na solncu, na peči, v peči ali pa v za to nalašč napravljениh prostorih, to je, v sadnih sušilnicah. Če je malo sadja, posuši se ga kmalu na eni ali drugi imenovani način, v dobrih letinah zadostovale bodo pa le sadne sušilnice.

Naprava sadnih sušilnic je različna, zato je pa tudi kakovost izdelka zelo različna. Dobro posušeno sadje zamore priti le iz dobre sušilnice. Ker je, kakor uže rečeno, letos sadno drevje dobro obrodilo, bode marsikateri gospodar prišel na misel si sadno sušilnico narediti. Iz tega vzroka in ker bode c. k. kmetijska družba dajala letos darila za umno napravljene sadne sušilnice, priobčujemo v naslednjem popis z načrti R. Dolenceve sadne sušilnice.

Gospod R. Dolenc, vodja vinarske in sadjarske šole na Slapu imel priliko videti delo, kakor tudi sam sodelovati z različnimi sušilnicami, a po njegovem mnenji nobena popolnem ne zadostuje, zato je slednjič sklenil na prošnjo gosp. L. Dekleva iz Vrema pripraviti načrt za novo sušilnico. Načrt je bil kmalu končan, sušilnica potem kmalu sozidana, pa tudi do dobrega izkušena, kajti gosp. Dekleva je blizu 300 starih centov svežih češpelj, katere so 80 centov suhih dale in to po štiritedenskem neprestalem sušenju v nji posušil. Suhe češplje bile so lepe in okusne tako, da bi ne bile mogle boljše biti.

Ako se je toraj ta sušilnica za enega posestnika za dobro izkazala, gotovo ne bode odveč, z njeno konstrukcijo tudi druge posestnike soznani.

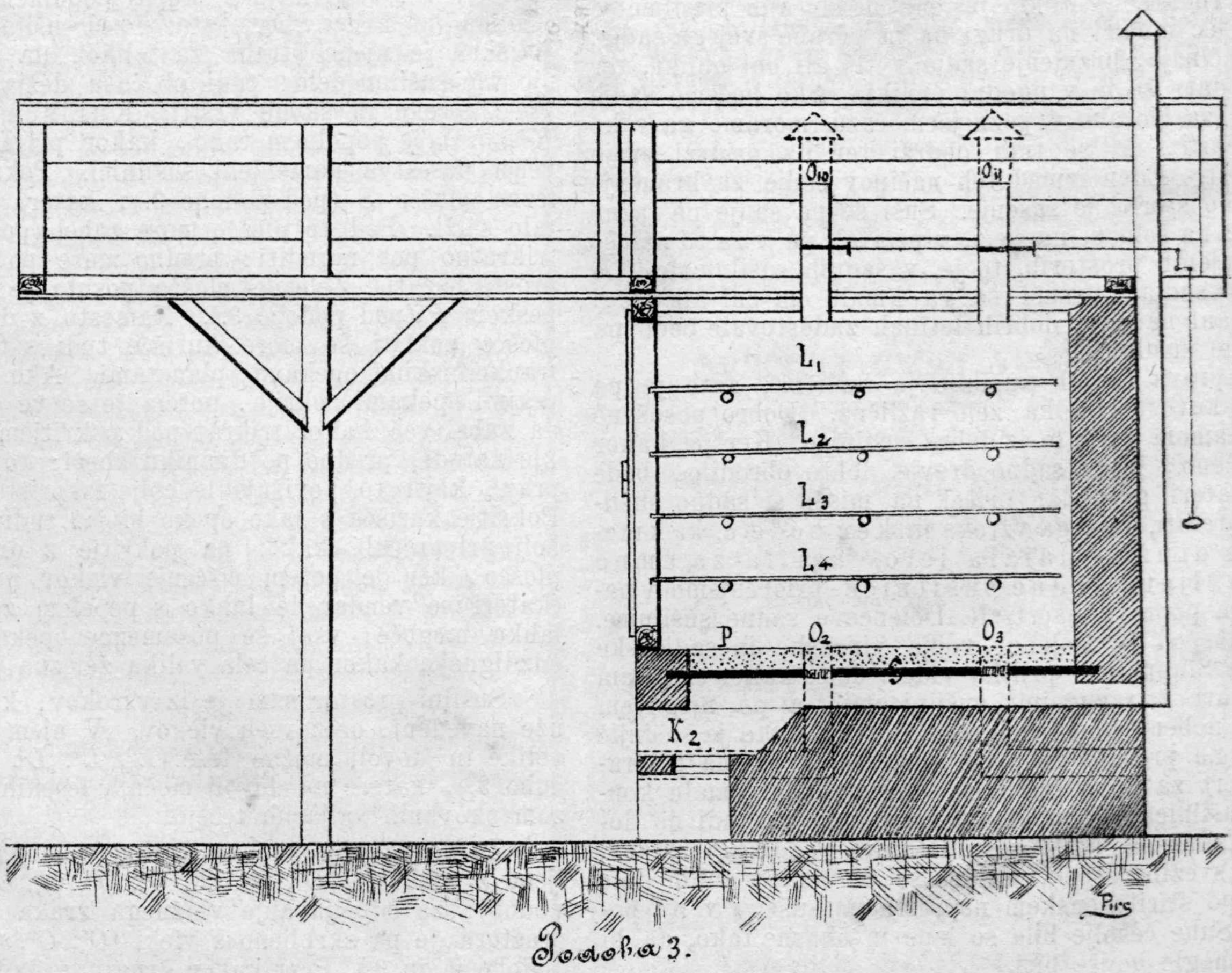
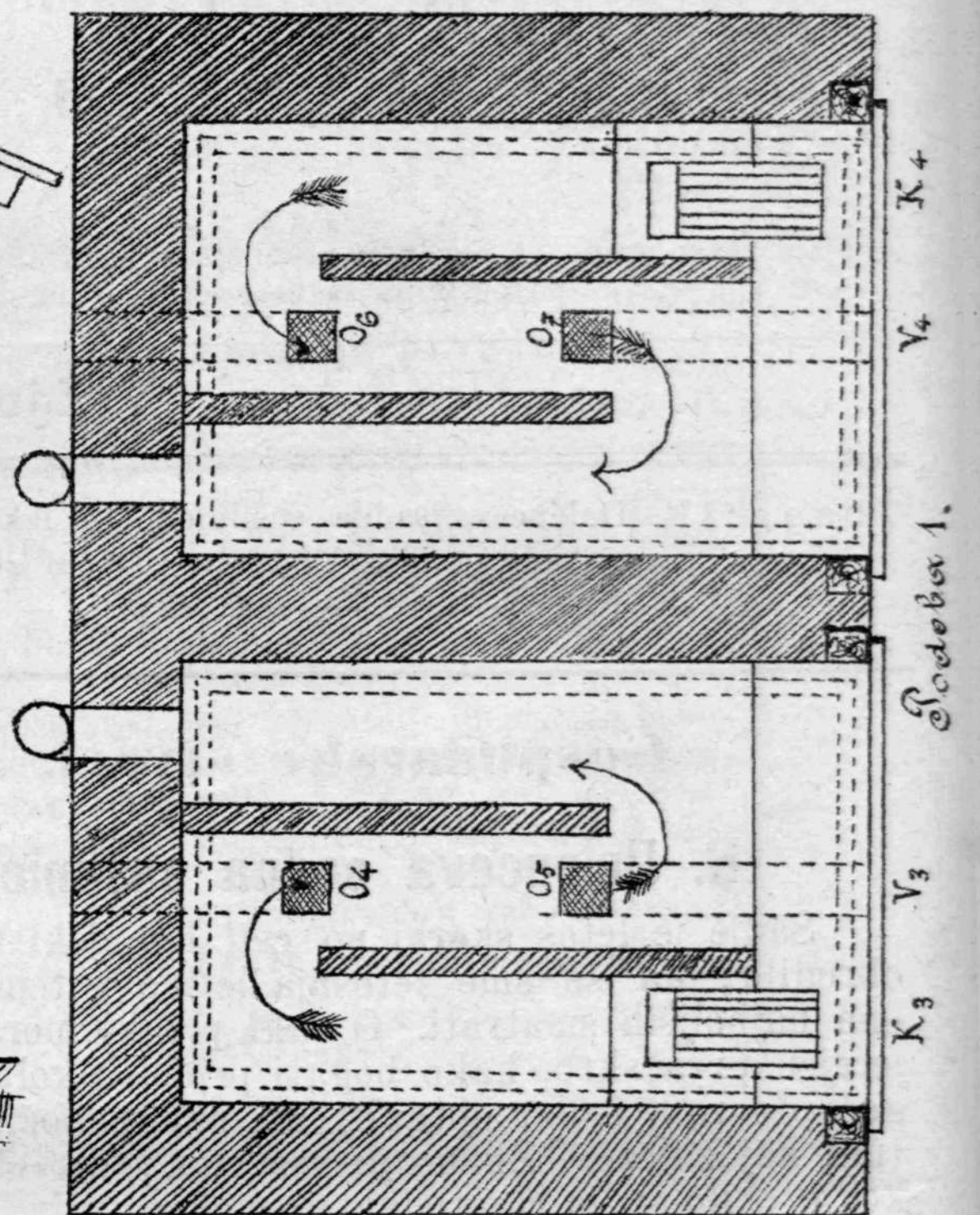
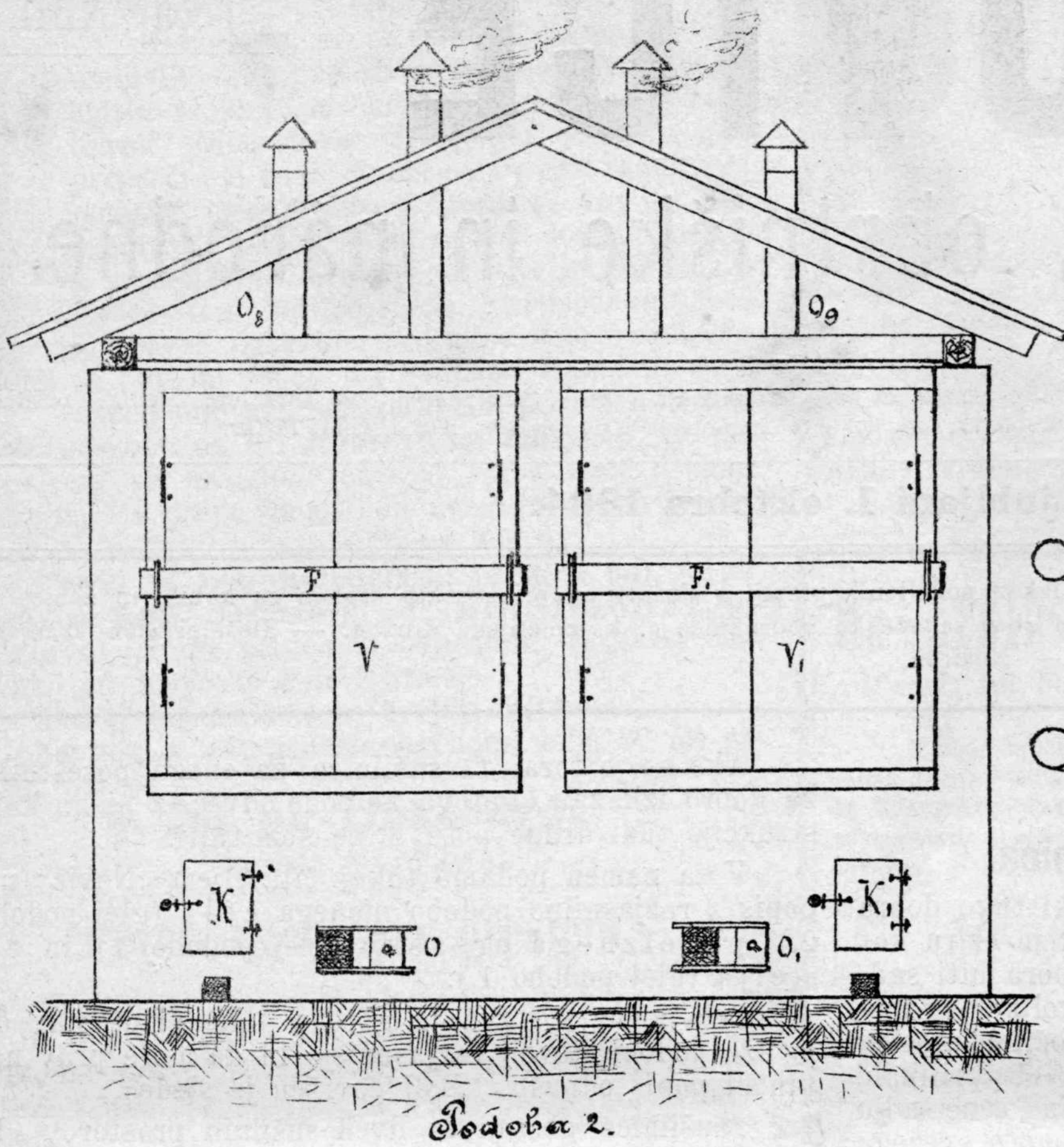
V ta namen podamo tukaj čitateljem „Novic“ nje popis z razjasnilno podobo njenega čela (glej podobo 2.), podolznega preseka (glej podobo 3.) in temelja (glej podobo 1.).

Cela njena sestava je gotovo tako priprosta, da jo uže podobe dovolj razjasnujejo in da more prav natančni popis odpasti. Bolj površen je sledeč.

Sušilnica obstoji iz dveh sušilnih prostorov (V , V^1 , V^2 , V^3 , V^4), katera skupaj popolnem prosto stoječo majhno hišico vstvarjata. Pred sušilnico samo podaljšana je njena streha za toliko, da se more pod njo vse sušilno delo, tudi ob času dežja, prav brez vse zapreke in škode vršiti. Kurišče (K , K^1 , K^2 , K^3 , K^4) je popolnem tako, kakor pri Lukas-ovi za večja posestva namenjeni sušilnici. Pokrito je z železno ploščo S (pod podobo 3.), katera sušilnici za talo služi. Pod to ploščo more zubel (pod podobo 1.) trikratno pot narediti, predno more po dimniku na prosto bežati. Železna plošča posuta je čez in čez s peskom P (pod podobo 3.). Namesto z drago železno ploščo pokriti se more kurišče tudi s tako zvanimi frankolinskimi opekami, planetami. Ako se kurišče s takimi opekami pokrije, potem je se vé da potrebno, da zubel več kakor trikrat pod pokritjem pot sem in kje naredi, predno po dimniku zbeži; to pa je ravno prav, kajti to povišuje le boljše izkoristenje kurjave. Pokritje kurišča s tako opeko bi jaz tudi zaradi tega bolj priporočal, kakor pa pokritje z drago železno ploščo, ker je potem čiščenje vlekov pod pokritjem (kateri se vendar le lahko s pepelom zalestijo) kaj lahko mogoče; vsaj se posamezne opeke veliko lažje odzdignejo, kakor pa cela velika železna plošča.

Sušilni prostor sam je iz vzrokov, kateri so bili uže navedeni, brez vseh vlekov. V njem vidimo le 4 velike in dovolj močne lése (L^1 , L^2 , L^3 , L^4) pod podobo 3.), katere na dovolj močnih lesenih, pa z železom okovanih valjarjih tečejo.

Za dovažvanje suhega zraka v sušilnico je skrbnjeno z vleki (O , O^1 , O^2 , O^3 , O^4 , O^5 , O^6 , O^7 vseh treh podob); za odpeljavanje vlažnega zraka iz sušilnega prostora, je pa skrbnjeno z vleki (O^8 , O^9 , O^{10} , O^{11} pod podobo 2. in 3.). Prvi kakor drugi, se dajo s pomočjo

posebnih zapahnic bolj ali manj zapreti ali pa tudi odpreti.

Tako napravljena ventilacija — sprememba zraka — je tako ugodna, da ni potrebno češpelj med sušenjem prebirati, ampak jih le enkrat v štiri in dvajsetih urah tako preložiti, da pridejo najvišje lése najnižje, najnižje pa najvišje. Pokrit je sušilni prostor ali z dvojnim, na križ zbitim lesenim pokrovom, ali pa tudi s prav tankim obokom. Nad eno kakor drugo pokritje je koristno peska natrositi.

Vrata sušilnice obstojé tudi iz dvojnih, čez križ zbitih desek, zaprta so prosto z zapahom *F. F.* 1. pod podobo 2.

Izkaz podeljenih premij

v denarji in priznanskih diplom za kobile in žebice na Kranjskem za leto 1884.

V Ribnici za politični okraj *Kočevje* dné 1 septembra.

1. Premije za kobile z žebetom dobili so

Mat. Sigmund iz Srednje Vasi 7 cekinov,
Jurij Lobič iz Srednje Vasi 5 cekinov,
Alojzij Schober iz Nemške Vasi 4 cekine,
Matija Jaklič iz Srednje Vasi 3 cekine,
Jan. Andolšek iz Žlebic 1 sreberno medalijo,
Fr. Dejak iz Nemške Vasi 1 sreberno medalijo,

2. Premije za mlade kobile dobili so:

Ignacij Melhar iz Prigorice 5 cekinov,
Franjo Dejak iz Nemške Vasi 4 cekine,
Anton Arko iz Ribnice 1 sreberno svetinjo,
Anton Šilc iz Brež 1 sreberno svetinjo.

3. Premije za žebice dobili so:

Mat. Hönigmann iz Male Gore 3 cekine,
Jož. Česark iz Nemške Vasi 2 cekina,
Anton Pucelj iz Ortenecka 2 cekina,
Janez Škrabec iz Horvača 2 cekina,
Janez Lesar iz Horvača 1 sreberno medalijo,
Anton Silc iz Brež 1 sreberno medalijo.

Na Vrhniki za politične okraje *Litija*, *ljubljska okolica*, *Logatec*, *Postojna* in mesto *Ljubljana* dné 5. septembra.

1. Premije za kobile z žebetom dobili so:

Mat. Artač z Gorice 7 cekinov,
Jož. Keršmanc iz Bevk 5 cekinov,
Franjo Šeliškar iz Dragomera 4 cekine,
Franjo Brolih iz Vnanjih Goric 3 cekine,
Martin Pirc iz Matene 1 sreberno medalijo,
Lor. Lenarčič iz Vnanjih Goric 1 sreberno medalijo.

2. Premije za mlade kobile dobili so:

Jakob Žitko iz Vrda 5 cekinov,
Janez Korenčan iz Ljubgajne 4 cekine,
And. Vrhovc iz Švice 1 sreberno medalijo,
Anton Šlosar iz Vrzdence 1 sreberno medalijo.

3. Premije za žebice dobili so:

Janez Gams iz Iške Loke 3 cekine,
Štefan Petkovšek iz Bevk 2 cekina,
Vincenc Ogorelc iz Škofelce 2 cekina,
Janez Črne iz Kozarjev 2 cekina,
Jernej Oražem iz Vnanjih Goric 1 sreb. medalijo,
Jož. Hermel iz Kozarjev 1 sreberno svetinjo,
Teodor Luckmann iz Vrbove 1 cekin.

V Kranji za politične okraje *Kranj*, *Radovljica* in *Kamnik* dné 10. septembra.

1. Premije za kobile s žebetom dobili so:

Janez Vatland iz Hlebcev 7 cekinov,
Fr. Stroj iz Dvorske Vasi 5 cekinov,
Miha Kepič iz Vrhpolja 4 cekine,
Vincenc Jan iz Spodnjih Gorij 3 cekine,
Josip Grašič iz Glavnika 1 sreberno medalijo,
Alojzij Krener iz Loke 1 sreberno medalijo.

2. Premije za mlade kobile dobili so:

France Legat iz Lesec 5 cekinov,
Janez Rozman iz Podreč 4 cekine,
Jož. Grašič iz Glavnika 3 cekine,
Lovrenc Boštar iz Suhe 1 sreberno medalijo,
Andrej Mejač iz Kaplje Vasi 1 sreberno medalijo.

3. Premije za žebice dobili so:

Valentin Gradišek iz Trzina 2 cekina,
Janez Marout iz Radovne 2 cekina,
Janez Likozar iz Voklega 2 cekina,
Gašpar Zupanc iz Prebačevega 1 sreberno medalijo,
Franjo Jenko iz Podreč 1 sreberno medalijo.

Občni zbor senožeške podružnice c. kr. kmetijske družbe.

V nedeljo 21. t. m. imela je senožeška podružnica po večletnem prenehanji zopet svoj občni zbor, katerega so se vdeležili vsi udje in pa lepo število zavednih mož skoraj iz vseh strani Pivke in celó iz vipavske in vremske doline.

K zborovanju prišel je iz Ljubljane tajnik c. kr. kmetijske družbe in potovalni učitelj g. Gustav Pirc ter ravno tako na prijazno povabilo tudi čast. gosp. R. Dolenc, vodja vinarske šole na Slapu. Zborovanje so tudi počastili s svojim prihodom gg. prof. Erjavc iz Gorice, adjunkt Rohrman iz Slapa, adjunkt Senčar iz Senožec in veliko gospodov duhovnov iz okolice.

Zborovanje otvori podružnični predsednik g. Zelen ter predstavi zbranemu občinstvu g. Pirca.

Potovalni učitelj G. Pirc predava v čez eno uro trajajočem govoru o živinoreji, povdarja imenitnost živinoreje za Pivko in pozivlje gospodarje, da naj se odvrnejo od sedanjega, pogubonosnega gospodarskega načina na Pivki ter pričnejo umno gospodariti.

Gosp. vodja Dolenc predlaga, da naj podružnica se obrne na dotično mesto, da se na Kranjskem uvedejo postaje za bike, ter utemeljuje svoj predlog. Predlog se radostno sprejme.

Na prošnjo navzočih predava g. vodja Dolenc o napravi dobrega slivovica, koje predavanje je bilo posebno na mestu, ker so češplje na Pivki letos posebno dobro obrodile.

Po ureditvi nekaterih podružničnih zadev in po volitvi odbora, v kojega so bili enoglasno voljeni gosp. Zelen predsednikom, g. Hinko Kavčič tajnikom in g. Šuša blagajnikom, sklenilo se je s živio-klici na Njih veličanstvo cesarja zborovanje.

Deželni zbor kranjski.

4. seja 23. septembra.

Gospod poslanec Svetec utemeljuje svoj predlog zarad rezervnega zaklada hranilnice tako-le:

Slavni zbor! Naméra postavnega načrta, katerega imam čast predložiti slavni zbornici, je, djati rezervni